

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

21 oktober 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de beleidsprioriteiten ten aanzien van Marokko en Mozambique

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de bilaterale relaties met Algerije

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Dinsdag 21 oktober 2003

VOORZITTER : De heer Luc Van den Brande

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.19 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de beleidsprioriteiten ten aanzien van Marokko en Mozambique

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de beleidsprioriteiten ten aanzien van Marokko en Mozambique.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, onder de huidige Vlaamse regering heeft het Vlaamse ontwikkelingsamenwerkingsbeleid een duidelijk gezicht gekregen. Het budget is gestegen en het kader voor het toekomstige Vlaams beleid is geschetst.

Dit beleid met betrekking tot de internationale solidariteit is eigenlijk op vier pijlers gestoeld. De eerste pijler is het concentratiebeleid, dat op een beperkt aantal landen is gericht. De tweede pijler is het horizontaal beleid. Na drie jaar kan deze idee van toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Anciaux zeker geen succes worden genoemd. De derde pijler is het gemeentelijk convenantsbeleid. De vierde pijler is de sensibilisering en de educatie.

Zuid-Afrika is op dit vlak de belangrijkste partner van Vlaanderen. Dit is het gevolg van een keuze die de vorige Vlaamse regeringen, onder meer onder leiding van de voorzitter van deze commissie toen hij nog Vlaams minister-president was, in het verleden hebben gemaakt.

Na het bezoek dat voormalig minister-president Dewael en toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Anciaux in 2001 aan het land hebben gebracht, is deze samenwerking nog uitgebreid. Het budget is sterk opgetrokken. We beschikken nu over een verruimd samenwerkingsverdrag en over een operationeel kader voor de toekomstige bilaterale samenwerking, het zogenaamde 'memorandum of understanding'.

Tegelijkertijd zijn er een aantal nieuwe prioritaire partners bijgekomen. In de beleidsnota Buitenlands Beleid 1999-2004 staat reeds te lezen dat Vlaanderen met nieuwe partnerlanden en -regio's zou samenwerken. De keuze is uiteindelijk op Marokko en Mozambique gevallen.

– *De heer Karim Van Overmeire treedt als voorzitter op.*

Op voordracht van toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Anciaux heeft de Vlaamse regering Marokko in december 2001 als prioritaire partner bevestigd. De keuze om van Marokko een prioritaire partner te maken, is ongetwijfeld een politieke keuze geweest. Hierbij is de Vlaamse regering vertrokken van het uitgangspunt dat de Marokkaanse gemeenschap in ons land nauwer bij het beleid ten aanzien van Marokko moest worden betrokken.

De beslissing om van Mozambique een prioritaire partner te maken, is veel recenter. De Vlaamse regering heeft trilaterale samenwerkingsakkoorden afgesloten en wil haar beleid verder geografisch in zuidelijk Afrika concentreren.

Ons inziens valt de keuze voor Mozambique in vele opzichten te rechtvaardigen. In tegenstelling tot Marokko en zelfs tot Zuid-Afrika, is Mozambique een van de allerarmste landen ter wereld. In het Human Development Report 2002 is, op basis van de human development index, een rangschik-

Hostekint

king van 173 landen opgesteld. Mozambique bekleedt daarin de 170e plaats. In 2001 is het land bovendien door zware overstromingen en mislukte oogsten getroffen. Dit heeft uiteraard tot een nog zwaarder voedseltekort geleid. De bestrijding van deze extreme armoede moet een van de prioritaire doelstellingen van het Vlaams ontwikkelingsbeleid vormen.

Hoewel ik niet op de beleidsbrief 2004 of op de begroting wil vooruitlopen, zou ik de minister willen vragen welke beleidsprioriteiten hij zich ten aanzien van Mozambique en Marokko stelt.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, alvorens de beleidsprioriteiten ten aanzien van Marokko en Mozambique toe te lichten, zou ik hier even willen benadrukken dat ik als minister van Ontwikkelingssamenwerking vooral voor de nodige continuïteit wil zorgen. In de loop van deze legislatuur zijn een aantal beleidskeuzes gemaakt. Het lijkt me niet opportuun deze keuzes op dit ogenblik in vraag te stellen. Deze evaluatie moet bij de aanvang van de nieuwe legislatuur plaatsvinden.

Ik ben het eens met de uitspraken van de heer Hostekint over Mozambique. Dit land is terecht een prioritaire partner geworden. Indien we in de toekomst een geconcentreerd beleid willen voeren, zullen we ons vooral op de MOL-landen (d.w.z. de minst ontwikkelde landen) moeten richten. Persoonlijk vind ik dat we onze middelen in de armste ontwikkelingslanden moeten concentreren. Tegelijkertijd wil ik momenteel het huidige beleid voortzetten.

De hoofddoelstelling van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in Marokko is het leveren van een duurzame bijdrage tot de sociaal-economische ontwikkeling van de Marokkaanse maatschappij. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking besteedt hierbij bijzondere aandacht aan het creëren van gelijke kansen voor vrouwen en kinderen. Dit moet tot een verhoging van hun maatschappelijke participatie leiden.

In eerste instantie richten we ons dus op vrouwen en kinderen. Binnen deze groep besteden we specifiek aandacht aan ongehuwde moeders, aan weeskinderen, aan straat- en andere verlaten kinderen en aan dienstmeisjes.

Omwille van de kwetsbare positie van deze groepen in de Marokkaanse samenleving, opteer ik voor ondersteuning in een aantal geselecteerde domeinen. Op basis van de gegevens uit de omgevingsanalyse, van de contacten die we met de Marokkaanse gemeenschap hebben gehad en van de prospectiebezoeken, kunnen een aantal prioritaire thema's voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in Marokko naar voren worden geschoven. Het spreekt vanzelf dat deze thema's verband houden met de reeds vermelde doelstellingen en -groepen.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking legt de nadruk op de bewustmaking met betrekking tot het recht van vrouwen en kinderen om toegang te hebben tot een aantal sociale voorzieningen en aan het maatschappelijk leven te participeren. Een van de middelen om dit doel te bereiken, is het bevorderen van de tewerkstelling van vrouwen. Verder trachten we de Marokkaanse samenleving en de Marokkaanse vrouwen in het bijzonder bewust te maken van het belang van onderwijs, van preventieve gezondheidszorg en van een duidelijke rechtspositie. Om dit doel te bereiken, steunen we initiatieven die de participatie van vrouwen en kinderen aan alfabetiserings- en vormingsprojecten stimuleren, hun toegang tot de preventieve gezondheidszorg verhogen en hun maatschappelijke participatie bevorderen. Ten slotte ondersteunen we tevens programma's die de tewerkstelling en de socio-economische ontplooiing van Marokkaanse vrouwen beogen.

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking is tevens op drie transversale thema's gebaseerd, namelijk gelijke kansen, capaciteitsopbouw en mensenrechten.

Dit betekent niet dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking automatisch op al deze terreinen actief moet zijn. De opsomming biedt de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking een kader. Alle acties moeten zich binnen dit kader situeren.

De beschikbare middelen zouden bij voorkeur in de noordelijke Marokkaanse regio's moeten worden ingezet. In 2003 zijn tevens een aantal projecten in het zuiden van het land geïdentificeerd. In 2004 zal de focus echter duidelijk op de ondersteuning van initiatieven in de noordelijke regio's komen te liggen.

Bovendien kunnen we een aantal algemene initiatieven ondersteunen van Marokkaanse NGO's die op nationaal niveau actief zijn. In dit verband heeft de Vlaamse regering in eerste instantie voor indi-

Sannen

recte samenwerking gekozen. Dit betekent dat de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking niet via de Marokkaanse overheid, maar via de NGO's zal verlopen. Om de capaciteitsopbouw te bevorderen, zal de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking tevens initiatieven ondersteunen die de samenwerking en de netwerking tussen de middenveldorganisaties bevorderen. Om volkenrechtelijke redenen zal de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking de Marokkaanse overheid echter steeds op de hoogte houden van de initiatieven die ze ter ondersteuning van de civiele maatschappij neemt.

De heer Hostekint heeft daarnet al naar de beleidsbrief 2004 verwezen. Het spreekt vanzelf dat onze initiatieven in Marokko in deze beleidsbrief aan bod zullen komen.

De hoofddoelstelling van de Vlaamse samenwerking met Mozambique in 2003 en 2004 is het bijdragen tot de vermindering van de impact die HIV op de Mozambikaanse maatschappij heeft. Nieuwe initiatieven zullen worden beperkt tot de gezondheidssector, meer specifiek tot de strijd tegen HIV en AIDS.

We streven naar een geografische concentratie van de samenwerkingsacties. In uitvoering van de strategienota heeft de BTC (de Belgische Technische Coöperatie) de opdracht gekregen om een programma voor 2004 te formuleren. Hierbij streven we steeds de integratie na van de Mozambikaanse NGO's en hun doelstellingen. Om de samenwerking met de Mozambikaanse overheid een structureel kader te verlenen, is het de bedoeling om in het voorjaar van 2004 een memorandum of understanding af te sluiten. Deze tekst moet de nodige afspraken over de doelstellingen, de domeinen en de modaliteiten van onze samenwerking bevatten. Wat de opvolging van de goedgekeurde projecten betreft, vervult de Vlaamse vertegenwoordiger in zuidelijk Afrika een eerstelijnsfunctie.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Ik zou de minister willen danken voor zijn antwoord. Hij wil terecht het beleid van zijn voorgangers voortzetten. Voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Anciaux heeft van Marokko en Mozambique prioritaire partners gemaakt.

Indien we alle internationale classificatiesystemen, bijvoorbeeld de door de OESO gehanteerde criteria, nagaan, blijkt dat Marokko en Zuid-Afrika

strikt genomen geen ontwikkelingslanden zijn. Mozambique is daarentegen een van de armste landen ter wereld.

Ik vind het spijtig dat de minister niets heeft gezegd over het feit dat Marokko vooral is gekozen omwille van de aanwezigheid van een grote allochtone gemeenschap van Marokkaanse afkomst in ons land. Voormalig minister van Ontwikkelingssamenwerking Anciaux heeft me zelf gezegd dat hij deze allochtone gemeenschap bij de projectkeuze wilde betrekken.

Ik ben blij dat Mozambique tot de prioritaire partners van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid behoort. Ik heb het land in 1994, vlak na de eerste democratische verkiezingen, zelf bezocht. Na een dergelijke reis voelt iedereen zich een paar dagen niet zo goed. Dit straatarme land is meer dan 25 jaar met een burgeroorlog geconfronteerd en beschikt over geen noemenswaardige infrastructuur meer.

De minister wil de problemen in Mozambique vanuit Zuid-Afrika aanpakken. Op zich lijkt dit me geen onverstandige beslissing. In Zuid-Afrika beschikken we over het nodige personeel en de nodige logistieke mogelijkheden. De trilaterale samenwerkingsakkoorden maken het mogelijk om de ervaring die we in Zuid-Afrika hebben opgedaan in Mozambique aan te wenden.

AIDS vormt momenteel een groot probleem in Mozambique. Hoewel ik de ernst van dit probleem geenszins wil ontkennen, wil ik er toch even op wijzen dat in dit land ook dagelijks heel wat mensen van honger omkomen. AIDS is zeer erg. Omkomen van honger is echter het ergst denkbare.

Hoewel de legislatuur op haar einde loopt, zou ik de Vlaamse regering willen vragen om bijzondere aandacht aan de hongersnood in Mozambique te schenken. Ik twijfel er niet aan dat de verdere uitbouw van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking met een verhoging van de middelen gepaard zal gaan. Ik zou de Vlaamse regering evenwel willen vragen om nauwer met de federale overheid samen te werken om de problemen in Afrika aan te pakken.

Wat de ontwikkelingssamenwerking met en in Marokko betreft, stel ik me nog steeds vragen bij het destijds gehanteerde uitgangspunt. Op welke manier wordt de Marokkaanse gemeenschap in ons land bij de uitwerking van het ontwikkelingsbeleid in Marokko betrokken ?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : De heer Hostekint wijst er terecht op dat Mozambique onder veel meer problemen gebukt gaat dan de problemen die wij prioritair trachten aan te pakken. We hebben ons sterk op een specifieke problematiek geconcentreerd. Ik besef dat er zich ter plekke nog andere, misschien veel ernstiger of belangrijker, problemen stellen. We mogen evenwel niet uit het oog verliezen dat we slechts over een beperkt budget beschikken.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de minister, over welk bedrag gaat het precies ?

Minister Ludo Sannen : Ik moet toegeven dat ik het niet van buiten ken. Dit budget zal hier, naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen, binnenkort zeker nog aan bod komen.

Ik blijf erbij dat we deze middelen niet verspreid mogen besteden. We kunnen ons beperkt budget beter op een geconcentreerde manier inzetten. We zijn tenslotte niet de enigen die in Mozambique actief zijn.

We werken reeds samen met de federale overheid. Zo hebben we de BTC de opdracht gegeven om het programma voor 2004 te formuleren. De BTC, die over de nodige kennis beschikt, heeft zich hiervoor ingeschreven. De BTC was op voorhand geen bevoorrechte partner. Ik ben zeer tevreden over het aanbod van de BTC. Ik ben van mening dat de BTC over de beste capaciteiten beschikt om deze opdracht voor het afgesproken tarief uit te voeren.

Wat de samenwerking met de Marokkaanse gemeenschap in Vlaanderen betreft, wil ik erop wijzen dat de reeds vermelde concentratie op de noordelijke regio's van Marokko een rechtstreeks gevolg is van het overleg met deze Marokkaanse gemeenschap. Projectkeuzes en accentverschuivingen vinden in overleg plaats.

Eerlijkheidshalve wil ik hieraan nog toevoegen dat ik de oorspronkelijke formulering in de beleidsbrief heb aangepast. Aan dit overleg zijn namelijk ook risico's verbonden. De Marokkaanse gemeenschap alhier bekijkt Marokko door een bepaalde bril. Zo is het ook duidelijk dat de Turkse gemeenschap in Vlaanderen op een andere manier naar Turkije kijkt dan de Turken die ginds wonen. Ik ben een voorstander van overleg. Ik wil onze keuzes evenwel niet door de Marokkaanse gemeenschap in Vlaanderen laten maken. Door middel van de aanpassing van de oorspronkelijke tekst heb ik het beleid van mijn voorganger trachten te nuanceren.

De heer Patrick Hostekint : Ik heb dit punt ter sprake gebracht omdat de voormalige minister van Ontwikkelingssamenwerking dit steeds heeft gebruikt als een argument om de keuze voor Marokko te verantwoorden. De aanwezigheid van de Marokkaanse gemeenschap is een van de redenen waarom Marokko een prioritaire partner is geworden.

Minister Ludo Sannen : Ik wil de Marokkaanse gemeenschap bij ons beleid betrekken. Ik wil enkel de oorspronkelijk geplande verhoudingen wijzigen. Ik ben ervan overtuigd dat mijn houding tegenover de Marokkaanse gemeenschap betere resultaten zal opleveren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk De Cock tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de bilaterale relaties met Algerije

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de bilaterale relaties met Algerije.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Mijnheer de voorzitter, deze vraag om uitleg is strikt informatief bedoeld.

Algerije is steeds een belangrijke handelspartner van Vlaanderen geweest. Er is een belangrijke import- en exporttrafiek tussen Vlaanderen en dit potentieel rijk land. Ondanks de inplanting van heel wat Vlaamse bedrijven, waaronder bussenbouwer Van Hool, heeft het Vlaamse bedrijfsleven de voorbije jaren een aantal kansen gemist. De aanwezige Vlaamse bedrijven pleiten dan ook voor een versterking van de Vlaamse economische aanwezigheid.

Na een gesprek met president Bouteflika eind vorig jaar te Brussel, heeft voormalig minister van Economie Gabriëls beslist om Algerije te bezoeken. Hij heeft zich destijds tot deze missie geëngageerd om de bilaterale betrekkingen te versterken.

Verschillende rapporten van de EU maken melding van een sterke economische groei in Algerije. Onze Waalse broeders van de Awex hebben begre-

De Cock

pen dat deze groei heel wat opportuniteiten meebrengt.

Mevrouw de minister, hoe staat u tegenover de handelsbetrekkingen met Algerije ? Hebt u, sinds uw aantreden, al diplomatieke contacten met de Algerijnse overheid gehad ? Hebben de in Algerije aanwezige Vlaamse bedrijven u al concreet gevraagd om de Vlaamse aanwezigheid in dit land te versterken ? Zult u de engagementen van uw voorganger handhaven ?

De voorzitter : Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens : Mijnheer de voorzitter, Algerije is voor Vlaanderen een van de belangrijkste exportmarkten in Afrika. In 2002 vertegenwoordigde de Vlaamse export naar Algerije een bedrag van 304 miljoen euro, meer dan 10 procent van de volledige export naar Afrika. Tijdens de eerste drie maanden van 2003 is de export naar Algerije met 24 procent gestegen. Wereldwijd is Algerije onze achtendertigste exportbestemming.

In juni 2003 namen 41 Belgische bedrijven deel aan de internationale jaarbeurs te Algiers. De Belgische delegatie bestond uit 14 Vlaamse bedrijven, 26 Waalse bedrijven en 1 Brussels bedrijf. Export Vlaanderen coördineerde de praktische organisatie van de Vlaamse aanwezigheid op deze jaarbeurs. Heel wat bedrijven hebben al laten weten dat ze in 2004 weer zouden willen deelnemen.

Sinds mijn aantreden hebben mijn kabinet en de Algerijnse ambassade al contacten gehad. Een vertegenwoordiger van mijn kabinet en de Algerijnse ambassadeur hebben vorige week samen een bedrijf bezocht. Bovendien zal ik de ambassadeur binnenkort persoonlijk ontmoeten.

Vlaamse bedrijven vragen Export Vlaanderen regelmatig om nieuwe kantoren te openen in landen waar er momenteel nog geen zijn. Ook in verband met Algerije hebben we reeds dergelijke vragen gekregen.

Dat Export Vlaanderen geen eigen kantoor in Algerije heeft, betekent evenwel niet dat de Vlaamse bedrijven ginds niet worden geholpen. Ten gevolge van een akkoord tussen de drie gewesten kunnen

bedrijven uit een gewest dat ter plekke geen vertegenwoordiging heeft steeds een beroep doen op de vertegenwoordigers van een ander gewest. Elk gewest moet qua posten immers keuzes maken in functie van de noden van het eigen bedrijfsleven en binnen de eigen budgettaire mogelijkheden.

Momenteel wordt het bestaande netwerk in functie van de nieuwe strategie van Export Vlaanderen en van de toekomstige fusie met de dienst Investeren in Vlaanderen geëvalueerd. Ik hoop voor het einde van het jaar duidelijk te kunnen schetsen hoe en in welke richting dit netwerk de komende jaren zal evolueren.

Wat het Vlaams buitenlands beleid in het algemeen betreft, is Algerije geen prioritaire partner. Naar aanleiding van de aardbeving in de streek van Boumèrdes heb ik de afgelopen maand evenwel twee noodhulpprojecten goedgekeurd.

Het eerste project gaat uit van Unicef. Het is de bedoeling kinderen en hun moeders psycho-sociale ondersteuning en begeleiding te bieden bij het verwerken van de gevolgen van de ramp. Hiervoor is een bedrag van 97.631,86 euro uitgetrokken.

Het tweede project gaat uit van Oxfam Solidariteit en heeft het herstellen van de watervoorzieningen in de getroffen regio tot doel. Vorige vrijdag heeft de Vlaamse regering hiervoor 340.400 euro uitgetrokken.

Op 10 juli 2003 heeft de Vlaamse regering een ontwerp van decreet houdende de instemming met de Euromediterrane associatieovereenkomst met Algerije definitief goedgekeurd. Ik ga ervan uit dat deze commissie dit ontwerp van decreet binnen een tweetal weken zal kunnen behandelen.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Dirk De Cock : Ik zou de minister willen danken voor haar uitvoerig antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.49 uur.*